

Inventeringen

Under sommaren 2026 kommer entomolog Mikael Sörensson inventera Biparadiset i Örkellunga. Detta är en uppföljning av den inventering han gjorde 2016. Sedan dess har det gjorts olika insatser i Biparadiset för att gynna insektslivet. Årets inventering fokuserar på hur detta påverkat förekomsten av insekter jämfört med 2016.

På följande tavlor kan du läsa Mikael's schematiska dagbok från inventeringen 2016 med inledande frågor.

Vad är en entomolog egentligen och hur går man till väga för att inventera insekter

Entomologen studerar olika aspekter av insekter ute i naturen, under mikroskop och i laboratorium. Vid en inventering försöker man vanligen dokumentera så många arter som möjligt och då underlättar det att använda olika slags insamlingsredskap såsom håvar, färgskålar och fallfällor, kompletterat med direkt observation i fält. Erfarenhet av att identifiera insekter är förstås en stor hjälp, särskilt när det rör sig om stora mängder.

Gynnande insatser

Efter insektsinventeringen 2016 så har det gjorts olika insatser. Till exempel har träd och sly tagits bort, det har grävts fram stora och små sandblottor, en bibana har skapats, faunadepåer av död ved har lagts ut och ängsfröer har såtts.

Vad är viktigt att tänka på när man skall gynna pollinerande insekter

Viktigast är att ha en bred palett av inhemska örter, buskar och träd vars blomning avlöser varandra under växtsäsongen. Vissa växter är lite viktigare än andra, bland annat sälg och vide (*Salix*), ärtväxter (*Fabaceae*), korgblommiga (*Asteraceae*), flockblommiga (*Apiaceae*), korsblommiga (*Brassicaceae*), rosväxter (*Rosaceae*), väddväxter (*Dipsacaceae*), lejongapsväxter (*Lamiaceae*), klockväxter (*Campanulaceae*), ljungväxter

(*Ericaceae*) och strävbladiga växter (*Boraginaceae*). Eftersom insekter älskar sol och värme bör man samtidigt försöka skapa både rikblommade ängar och solvarma bryn och kantzoner med blommande buskar och träd av exempelvis vide och sälg, lönn, hägg, hagtorn, olvon, oxel och getapel. Man bör även tänka på att vissa pollinatörer är beroende av död ved, grenar och växtstänglar, andra av sand och grus eller stengården och murar. Solvarma, sydvända och vindskyddade miljöer attraherar flest arter.

April

Besök 1. 11 april 2016 Kl. 10.30-17.30. Sol, växlande vind, +11-14°C. Orienterande besök, besiktning med kartläggning av potentiella pollenkällor, vid tillfället främst blommande vide/sälg (*Salix*). Få insekter sågs inledningsvis. Vid 13-tiden siktades de första solitärbin, dels solande **vårsandbi** (*Andrena praecox*) vid *Salix* i NV hörnet, dels banflygande hanar av **vårsidenbi** (*Colletes cunicularius*) bland småtallar på flacken i den västra delen. Under em sågs fler bin, bl.a. med kikare i toppen av videbuskar, t.ex. enstaka **videsandbi** (*Andrena clarkella*) och **sälgsandbi** (*A. vaga*). Under mattor av lavar och mossor på det centrala flacka partier i väster sågs flera jordlöpararter av släktena *Amara* och *Pterostichus*. I det lilla diket under en gren sågs en **snäcklöpare** (*Cychnus caraboides*). **Vargvägstekel** (*Anoplius viaticus*) observerades i flera exemplar på öppna sandfläckar. Påfågelläg noterades i flera exemplar, liksom **nässelfjäril** och **citronfjäril**, medan **vinbärsfuks** och **rovfjäril** endast förekom enstaka.

Foto: Pär Svensson

Sälg

Foto: Kristian Gärsborn

Sälgsandbi

Maj

Besök 2. 3 maj 2016. Kl. 10-18. Halvklart, svag vind, ca 17°C. På grund av kallt och regnigt väder hela april ännu ingen ängsblomning att tala om, utöver några tuvor av blommande styvmorsviol, några maskrosor, samt i brynen klungor av vitsippa. *Salix* nu nästan överblommad. I vitsippa i lövbrynen sågs enstaka honor av **trädgårdssandbi** (*Andrena haemorrhoa*). Hanar av denna art höll till vid de överblommande *Salix*-buskagen. Vid nakna sandfläckar, såväl i västra som i östra delen, fanns boområden av **vårsidenbi** (*Colletes cunicularius*). Flera honor sågs oroligt kretsa över sanden, på något ställe tillsammans med den praktfulla arten **storblodbi** (*Sphecodes albilabris*),

som boparasiterar vårsidenbi. Där iaktogs även många individer av **vargvägstekel** (*Anoplius viaticus*), samt enstaka exemplar av **mellanblodbi** *Sphecodes ephippius*, **ängsbandbi** *Halictus tumulorum* och **franssmalbi** *Lasioglossum sexstrigatum*. Markfaunan var påfallande rik, med ett antal arter jordlöpare som exponerade sig, bl.a. av släktena *Calathus*, *Pterostichus*, *Amara*, *Harpalus* och *Syntomus*. Den lilla torrmarkslevande kortvingen *Ousipalia caesula* sågs vid växtrötter, liksom andra kortvingar av släktena *Xantholinus*, *Philonthus*, *Oxypoda* och *Zyras*. Vid basen av fjolårsplantor och spirande årsskott noterades flera arter vivlar och bladbaggar.

Storblodbi

Foto: Kristian Gärdsbom

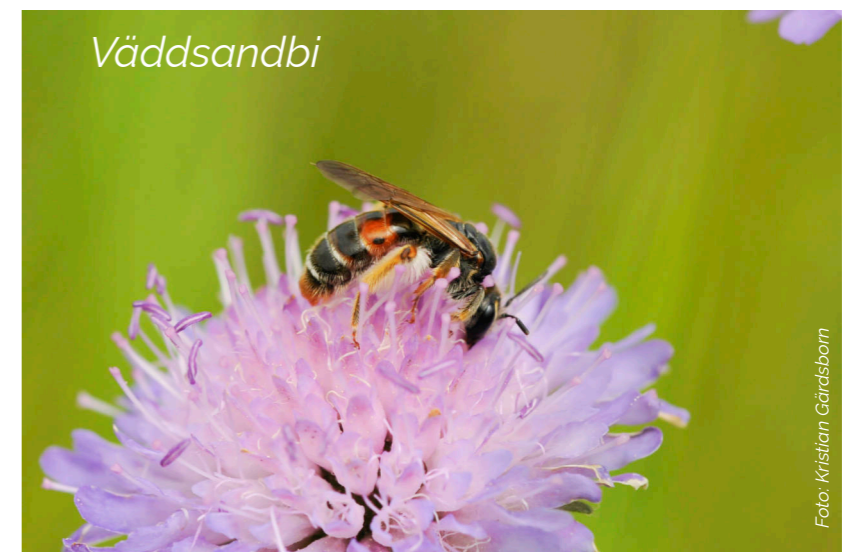
Vårsidenbi

Foto: Kristian Gärdsbom

Juni

Besök 3. 5 juni 2016. Kl. 10.30-18.30. Växlande molnighet, svag vind, +24°C. Inventeringsdag med fokus på blommande växter och dess pollinatörer, särskilt gråfibbla, som blommade i tusental. Med undantag för vägbin (fam. *Halictidae*), särskilt arten **mysksmalbi** *Lasioglossum calceatum*, som var relativt individrika i gråfibbla, och blodbin (släktet *Sphcodes*), som observerades över hela tälten, förekom bin fåtaligt och i låga individnumerär. Enstaka individer av tapetserarbin *Megachile* sp. (på käringtand) och gökbin *Nomada* sp. sågs, liksom sandbin av undersläktet *Micrandrena*. Ganska sent på dagen sågs solande på blad i torrt ekbryn längs norra 'vallen' en nykläckt hanindivid av den tidigare rödlistade arten **väddsandbi** *Andrena hattorfiana*, ett av våra största sandbin och helt bundet till väddväxter. På blad i solexponerade buskage av tall, vide och andra buskar sågs många insekter, bl.a. rovsteklar av släktet *Crabro* och olika arter blomflugor

(fam. *Syrphidae*) och rovflugor (fam. *Asilidae*). Över torra, nakna sandfläckar i östra och västra delen sågs en rad sandmarksspecialister kretsas, bl.a. olika vägsteklar (Fam. *Pompilidae*), svävflugor (Fam. *Bombyliidae*) och rovsteklar (Fam. *Crabronidae*). Bland de senare märktes en individ av den ovanliga *Lestica subterranea*, tidigare rödlistad, och den allmänna *Cerceris rybyensis*, samt vanliga arter av släktena *Oxybelus* och *Tachysphex*. Där noterades även hål med uppkastade sandkoner som tydde på aktivitet av något stort solitärbi, okänt vilket. I sydvända lövbryn ut mot öppen torrmark, med övergångszon av buskage, hallonsnår och kirskål, var insektsfaunan rik, med olika arter blomflugor, rovsteklar, ögonflugor (Fam. *Pipunculidae*) och stekelflugor (Fam. *Conopidae*). Där noterades också nykläckta individer av den paranta arten vitfläckigt ängsmott *Anania funebris* vars larv utvecklas på gullris.

Juni

Besök 4. 23 juni 2016. Kl. 11.00-19.00. Mestadels sol, svag vind, +26°C. Nu dominerar den för insekter viktiga nyckelväxten monke *Jasione montana*. Mängder med nektar- och pollensökande gaddsteklar, flugor, fjärilar och skalbaggar observerades på växten. I skogsbrynen fyllde blommande kirskaål samma funktion. Även åkervädd, käringtand, olika arter klöver, prästkrage, grässtjärnblomma, *Potentilla* m.m. hade slagit ut, alla lockande insekter till sina kalkar. Rovsteklar dominerade täktens flygande insektsfauna, framför allt knutsteklar (släktet *Cerceris*). Humlor var relativt vanliga – bl.a. sågs **blålockshumla** (*Bombus sorensis*) samla pollen på monke – medan solitärbin förekom mer glest, däribland **storullbi** (*Anthidium manicatum*). Åkervädd visade sig dock hysa en liten population av den stora, paranta arten **väddsandbi** (*Andrena hattorfiana*), tidigare rödlistat. Vid 13-tiden gjordes dagens mest remarkabla fynd då en hane av ÅGP-arten **ölandsgökbi** (*Nomada*

similis) **EN** helt oväntat och överraskande hävdades vid stigen längs östra brynet. Få kända lokaler i Sverige. Senare på eftermiddagen, nästan lika överraskande, sågs en hona av **väddgökbi** (*Nomada armata*) **VU**, suga nektar på åkerväddblomma i nordvästra täkt slutningen. Förekomsten av dessa båda arter indikerar överraskande höga kvalitéer hos den f.d. täkten och visar dessutom på betydelsen av kontinuerlig tillgång på åkervädd och fibblor i närlandskapet. Av dagfjärilar märktes särskilt några individer av **violettkantad guldvinge** (*Lycaena hippothoe*) **NT**, likaså rödlistad, och silverblåvinge, en stor och vacker blåvinge. Nykläckta ängspärlemorfjärilar flög tillsammans med brunfläckig pärlemorfjäril. Mycket skalbaggar, blomflugor och parasitflugor observerades också i blommor och i brynen. Åtta färgskålar (vita och gula) placerades ut, fem i västra delen och tre i den östra, för fångst av flygande insekter.

Besök 5. 26 juni 2016. Kl. 18.00-20.00. Halvklart, svag vind, +18°C. Vittjning och intagning av åtta färgskålar (3 i östra delen, 5 i västra). Mycket djur i östra delen, färre i västra. Vit färg mer attraktiv än gul. Observation av övernattande hedblåvinge, violettkantad guldvinge, större ängssmygare och brunfläckig pärlemorfjäril.

Juli

Besök 6. 17 juli 2016. Kl. 10.00-17.30. Klart, svag vind, ca +27°C. Blomningen av olika örter transformerad, nu dominerad av gult, med inslag av violett och vitt. Monke och gråbinka till stor del överblommade. Dominerande pollen- och nektarkällor var gullris och rölleka, den förra ännu inte fullt utslagen, med pregnant bestånd av spirande ljung. Fortfarande blommade åkervädd, käringtand och harklöver, nu med inslag av bl.a. liten blåklocka. Kanadensiskt gullris på gång. Rikedomen på insekter påfallande, med många arter dagfjärilar, bin, humlor och andra gaddstekelgrupper, samt olika grupper av flugor, skalbaggar och halvvingar. Blomflugor dominerade dock i blomställningarna, varav uppskattningsvis ett tjugotal arter observerades, bl.a. flera storvuxna, paranta arter av släktet *Sericomyia*. Fyra arter av de märkliga stekelflugornas familj (*Conopidae*) observerades, bl.a. den smäckra och veckert tecknade *Physocephala rufipes*. Åkervädd är en frapperande

attraktion för många insekter i tåkten, nu bl.a. med samtliga tre skånska guldvingearter, olika pärlemorfjärilar och sexfläckig bastardsvärmare, äkta humlor och snylthumlor, olika gaddsteklar, flugor och skalbaggar, bl.a. den långsnablade, grå och eleganta parasitflugan *Prosema siberita*, samt flera honor av väddsandbi som fortfarande var aktiva med polleninsamling och bobyggnad. Runt spirande ljung sågs en nykläckt hane av ljungsidensbi leta honor. I liten blåklocka samlade småsovarbi, blåklockshumla och blåklocksbi pollen. Nykläckta hanar av vägbin och blodbin sågs i mängd, särskilt på de båda gullrisarterna. Ett bestånd av åkertistel i den övre västra kanten attraherade många blombesökande insekter, bl.a. den stora, gul- och svartrandiga rovsstekeln bivarg. Trots idogt eftersök kunde inte sidenbin (släktet *Colletes*) som lever på pollen från korgblommiga växter hittas, trots massiv närvaro av de senare i tåkten. Naturen kan vara märklig!

Foto: Pär Svensson

Gullris

Foto: Pär Svensson

Ängshumla på åkervädd

Augusti

Besök 7 17 augusti 2016. Kl. 12.00-18.30. Klart-halvklart, svag vind, ca +22°C. Riklig blomning av gullris och ljung som dominerar synintrycket. Fortfarande en del rölleka, åkervädd, liten blåklocka, monke, kråkvicker, käringtand och rödklöver. Flera nykläckta honor med frisk päls av ljungsidenbi sågs samla pollen i ljungblommor, liksom honor av skogsbandbi och ängsbandbi. Ganska många hanar av blodbin och storvuxna smalbin sågs i blommor av kanadensiskt gullris, liksom bålgeting, samt enstaka rovsteklar och vägsteklar. Gullrisarterna är mycket populära pollen- och nektarkällor bland insekter. Särskilt intressant var fynd av nätblodbi, tidigare rödlistat, och glasblodbi, med få fynd i Skåne. Även en hona av gulvingad örtblomfluga sågs. Av skalbaggar hävdades bl.a. ullbagge, enhornad snabbagge, många jordloppor och några bladbaggar, spetsvivlar, jordlöpare, fuktbaggar och kortvingar. Fortfarande flög brunfläckig pärlmorfjäril, nu troligen nykläckta av 2:a generationen, eftersom de såg fina och fräscha ut.

Foto: Pär Svensson

En obestämd art av lockespindel har kommit med i håven – den är varken en insekt eller en riktig spindel.